

CY-BOCS (BUP FUNK) ☐ Baseline ☐ Post-treatment ☐ 3 mån FU ☐ 6 mån FU ☐ 12 mån FU

Pat:s namn: _____ ID: _____

Datum: _____ Förälder: _____

Intervjuare: _____

	Ingen	Lite	Måttlig	Kraftig/Mycket	Extrem
1a. Tidsåtgång av tvångstankar	0	1	2	3	4
	Inga symtom	Långt	Medellångt	Kort	Extremt kort
1b. Tvångstanke fria intervall (ingår ej i del- och totalpoäng)	0	1	2	3	4
2. Hinder av tvångstankar	0	1	2	3	4
3. Plåga av tvångstankar	0	1	2	3	4
	Motstår alltid				Ger upp helt
4. Ansträngning att stå emot tvångstankar	0	1	2	3	4
	Fullständig	Mycket	Måttlig	Dålig	Ingen
5. Förmåga att behärska tvångstankar	0	1	2	3	4
Tvångstankar delpoäng					=
	Ingen	Lindrig	Måttlig	Kraftig/Mycket	Extremt
6a. Tidsåtgång av tvångshandlingar	0	1	2	3	4
	Inga symtom	Långt	Måttligt långt	Kort	Extremt kort
6b. Tvångshandlingsfria perioder (ingår ej i del- och totalpoäng)	0	1	2	3	4
7. Hinder av tvångshandlingar	0	1	2	3	4
8. Plåga av tvångshandlingar.	0	1	2	3	4
	Motstår alltid				Ger efter helt
9. Ansträngning att stå emot tvångshandlingar	0	1	2	3	4
	Fullständig	God	Måttlig	Dålig	Ingen
10. Förmåga att behärska tvångshandlingar	0	1	2	3	4
Tvångshandlingar delpoäng					=
Totalpoäng					=
	Utmärkt				Saknas
11. Insikt i OCD-symtom	0	1	2	3	4
	Inget	Mild	Medel	Mycket	Extrem
12. Undvikande	0	1	2	3	4
13. Obeslutsamhet	0	1	2	3	4
14. Överdrivet ansvar	0	1	2	3	4
15. Långsamhet	0	1	2	3	4
16. Patologiskt tvivel	0	1	2	3	4

BARN/UNGDOMSVERSION
AV
YALE-BROWN TVÅNGSSYNDROMSKALA
(CY-BOCS)

Utvecklad av:

Wayne K. Goodman, M.D.1
Lawrence H. Price, M.D.1
Steven A. Rasmussen, M.D.3
Mark A. Riddle, M.D.2
Judith L. Rapoport, M.D.4

Department of Psychiatry 1

and

The Child Study Center 2
Yale University School of Medicine

and

Department of Psychiatry 3
Brown University School of Medicine

and

Child Psychiatric Branch 4
National Institute of Mental Health

Personer som är intresserade av att använda denna bedömningsskala bör kontakta:

Med. Dr. Tord Ivarsson OCD-mottagningen Barn- och ungdomspsykiatri Drottning Silvias Barn- och ungdomssjukhus SE-416 85 GÖTEBORG tord.ivarsson@vgregion.se	Reviderad 2006-06 av Tord Ivarsson och medarbetare vid OCD-mottagningen, samt baseras efter en revision juni 2000 av John Piacentini och medarbetare. Översättning ansluter där så varit möjligt till vuxenversionen översatt av Susanne Bejerot & Mats Humble.
---	---

ALLMÄNNA INSTRUKTIONER

ÖVERSIKT:

Denna skala har utvecklats för att bedöma svårighetsgraden av tvångssymtom hos barn och tonåringar i åldrarna 6 - 17 år. Den kan genomföras av en kliniker eller tränad intervjuare med halvstrukturerad intervjuteknik. Generellt sett baserar man bedömningen på barnets och föräldrarnas uppgifter. Den slutgiltiga bedömningen är emellertid baserad på intervjuarens kliniska omdöme. Skatta varje punkt med avseende på hur det varit den föregående veckan fram till och med själva intervjutillfället. Poängen skall avspegla den genomsnittliga förekomsten av varje punkt för denna vecka, om inte annat specificeras.

UPPGIFTSLÄMNARE:

Informationen bör fås fram genom att intervjua föräldern (eller vårdnadshavaren) och barnet tillsammans. Den lämpligaste ordningen för intervjuerna varierar alltefter barnets eller tonåringens ålder och utvecklingsnivå. Information från var och en av dessa intervjuer skall sedan sammanställas för att fastställa rangordningen av varje enskilt symtom. Enhetlig rapportering kan försäkras genom att man har samma uppgiftslämnare närvarande vid varje bedömningstillfälle.

DEFINITIONER:

Innan frågorna ställs bör orden tvångstankar och tvångshandlingar definieras för barnet och för den som är dess huvudsakliga vårdare på följande sätt. Ibland, speciellt med yngre barn, föredrar kanske intervjuaren att använda orden "det som du är orolig för" och "dina vanor" eller de ord barnet/familjen själva använt:

TVÅNGSTANKAR:

Är tankar, idéer eller bilder som återkommer gång på gång och som du inte kan sluta tänka på även om du vill det. De kan vara otrevliga, dumma eller tankar som gör dig generad.

ETT EXEMPEL PÅ EN TVÅNGSTANKE ÄR:

Den ständigt återkommande tanken att bakterier eller smuts skadar dig eller andra människor eller att någonting otrevligt kan hända dig eller någon som är speciellt viktig för dig. Detta är tankar som kommer tillbaka om och om igen.

TVÅNGSHANDLINGAR:

Är sådant som du inte kan sluta göra trots att du vet att det inte är rimligt. Ibland försöker du sluta göra det men det kanske inte går. Du kan känna dig ängslig, arg eller besviken tills du gjort det du känner att du måste göra.

ETT EXEMPEL PÅ EN TVÅNGSHANDLING ÄR:

Att du känner att du måste tvätta händerna om och om igen även om de egentligen inte är smutsiga eller att du måste räkna fram till en viss siffra medan du gör andra saker.

HAR DU NÅGRA FRÅGOR OM VAD DESSA ORD, "TVÅNGSTANKAR" OCH "TVÅNGSHANDLINGAR" BETYDER?

SYMPTOMSPECIFICITET OCH KONTINUITET:

I en del fall kan det vara svårt att skilja tvångstankar och tvångshandlingar från en del andra närbesläktade symtom som fobier, bekymmer och ångslan, depressivt grubbel eller komplexa tics. Det kan vara nödvändigt att göra separata skattningar av sådana symtom. Även om det är potentiellt besvärligt så är det en helt avgörande uppgift för intervjuaren att skilja på dessa närbesläktade symtom och tvångssymtom. (En fullständig diskussion av hur man gör dessa distinktioner ligger bortom denna introduktions syfte). Frågor som markerats med en asterisk är sådana där denna distinktion kan vara särskilt besvärlig.

När väl intervjuaren avgjort om ett symtom ska inkluderas som en tvångstanke eller tvångshandling på checklistorna så måste man anstränga sig för att vara konsekvent i den/de följande skattningen/arna. I en studie där upprepade mätningar görs över tiden kan det vara mycket värdefullt att gå igenom de ursprungliga Symtomlistorna (se nedan) då man påbörjar en ny bedömning. Man ska dock inte gå igenom de tidigare bedömningarna av svårighetsgrad.

GENOMFÖRANDE:

SYMPTOMCHECKLISTOR:

Efter det att man gått igenom definitionen av tvångstankar och tvångshandlingar med barnet och föräldrarna fortsätter man intervjun med en detaljerad genomgång av barnets symtom med hjälp av symtomlistorna för tvångshandlingar respektive tvångstankar. Det kanske inte är nödvändigt att fråga om precis alla symtom som nämns på symtomlistan men alla undergrupper av symtom måste täckas så att man har försäkrat sig om att inga symtom missats. För de flesta barn och tonåringar är det enklare om man börjar med tvångshandlingarna (sidan 13-16).

Man kryssar i kolumnen F för föräldrarnas uppgifter, i kolumnen B för barnets uppgifter, medan kolumnen S är intervjuarens bästa bedömning av närvaro respektive frånvaro av symptomet ifråga.

De exempel som finns i symtomchecklistorna skall ses som exempel på vad man menar med respektive symtomgrupp, ex under huvudgrupp AGGRESSIVA TVÅNGSTANKAR: Undergrupp: Rädd att råka skada andra ex spädbarn/småbarn, knuffa någon framför tåget, sårå någons känslor, ge fel råd, och ska inte ses som en uttömmande lista från undergruppen.

SYMPTOMLISTA:

Efter det att symtomlistorna gjorts färdiga gör man en lista över de 4 värsta tvångshandlingarna på symtomlistan på sidan 17. Upprepa processen med en lista över de 4 värsta tvångstankarna på symtomlistan på sidan 9. **OBS! Denna lista är mycket viktig och skall inte utlämnas.** Kom ihåg att skriva tydligt och att symtom som beskrivs i texten skall gå att känna igen utifrån motsvarande symtom (tvångstanke eller tvångshandling) i checklistorna.

Om man inte kartlagt undvikanden vid den föregående genomgången är det nu lämpligt att ta upp detta tema och skriva upp dessa på sidan 9 respektive 17.

BEDÖMNING AV SVÅRIGHETSGRAD:

Sedan checklistorna och symtomlistorna färdigställt går man vidare till frågorna om svårighetsgrad: tidsåtgång, hinder, obehag, motstånd och förmågan att kontrollera (frågorna 6-10 på sidorna 18-22) för tvångshandlingarna och sedan frågorna 1-5 på sidorna 10-12 för tvångstankarna. Det finns exempel på frågor man kan ställa på varje punkt. Skattningen av dessa punkter bör avspejla intervjuarens bästa kliniska omdöme baserat på all tillgänglig information över hur det varit den föregående veckan med speciell betoning på symtomen i symtomlistorna. Slutligen skall man gå igenom och skatta frågorna 11-19 på sidorna 23-26. Poängen kan sammanställas på sidan 27. Alla skattningar skall bestå av heltal.

De exempel som finns under vissa skattningsvärden kan ge viss ledning men måste kompletteras av intervjuarens omdöme.

POÄNGSÄTTNING:

Alla 19 frågorna skall poängsättas, men endast frågorna 1-10 används för att fastställa den totala poängsumman. Den totala CY-BOCS-summan är poängen av avsnittet 1-10, medan delsummorna för tvångstankar och tvångshandlingar är poängen av symtom 1-5 och 6-10. Frågorna 1b och 6b används inte i poängsumman för närvarande.

Fråga 17 (global svårighetsgrad) och 18 (global förbättring) är anpassade från Clinical Global Impression Scale (Guy W, 1976) och ger ett mått på allmänt funktionshinder som kan vara förknippad med tvångshandlingar och tvångstankar.

CHECKLISTA TVÅNGSTANKAR:

Nu	Tidigare	Tvångstankar rörande smitta
☐	☐	Oro för smuts, bakterier och vissa sjukdomar t ex AIDS från dörrhandtag eller från andra människor
☐	☐	Oro eller äckel för kroppsavfall eller utsöndringar (ex. bajs, kiss, spott, blod, svett, sädesvätska el. dyl.)
☐	☐	Överdriven oro för miljögifter (t ex asbest, strålning, giftigt avfall)
☐	☐	Överdriven oro för hushållsartiklar (t ex rengörings- och lösningsmedel)
☐	☐	Överdriven oro för smitta/ kontamination av att ha rört djur/ insekter
☐	☐	Störs av kladdiga ämnen eller rester (ex. matrester, tejp, sirap)
☐	☐	Oro för att bli sjuk på grund av föroreningar/ smitta (ex. rädsla bli sjuk som direkt följd av att bli smittad)
☐	☐	Oro för att andra kommer att bli sjuka genom att man själv sprider föroreningar/ smitta (aggressiv)
☐	☐	Ingen oro för följderna av att bli förorenad/ smittad annat än hur det skulle kännas* (ex att kräkas)
☐	☐	Annat (beskriv):
Aggressiva Tvångstankar		
☐	☐	Rädd att skada sig själv (genom ex. knivar eller andra vassa föremål.)
☐	☐	Rädd att råka skada andra (ex. spädbarn/småbarn, knuffa någon framför tåget, sårå någons känslor, ge fel råd)
☐	☐	Rädd att man själv skall bli skadad.
☐	☐	Rädd att andra oavsiktligt skall bli skadade (kanske av något barnet gjort eller inte gjort)
☐	☐	Våldsamma eller hemska inre bilder (av mord, stympade kroppar, eller andra otäcka bilder)
☐	☐	Rädd att kasta ur sig något oanständigt eller förolämpande/kränkande (ex i kyrkan eller skolan).
☐	☐	Rädd att göra något generande/göra bort sig* (ex verka dum, rapa, släppa sig, bajs på sig etc.)
☐	☐	Rädd att göra något på grund av ett oönskad impuls (t ex sticka kniv i familjemedlem, köra på någon/något)
☐	☐	Rädd att stjäla saker (ex lura kassörskan, snatta småsaker)
☐	☐	Rädd för att något annat förskräckligt ska inträffa inklusive att vara ansvarig för detta (t ex krig, brand, inbrott och översvämning)
☐	☐	Annat (beskriv):

Nu	Tidigare	Sexuella Tvångstankar
☐	☐	Har du tankar om sex som kommer om och om igen, som du inte vill ha eller som du tycker stör dig?
☐	☐	Förbjudna eller obehagliga/upprörande sexuella tankar, bilder, infall.
☐	☐	Orealistiska tankar om graviditet?
☐	☐	Tankar om sexuell läggning?
☐	☐	Sexuellt beteende mot andra (ex oönskade bilder av våldsamma, sexuella handlingar mot okända, vänner eller familjemedlemmar).
☐	☐	Annat (beskriv):
TVÅNGSTANKAR RÖRANDE SAMLANDE/SPARANDE		
☐	☐	Rädd att kasta bort oviktiga saker p g a oro att behöva dem i framtiden, impuls att ta upp/samla "skräp".
☐	☐	Annat (beskriv):
MAGISKA TVÅNGSTANKAR/VIDSKEPLIGA TVÅNGSTANKAR		
☐	☐	Lyckotal/ oturstal, färger ord (ex oro över talet 13, behöver göra saker ett "turtal" antal gånger)
☐	☐	Oro att förvandlas (ex bli en alien, överta andras egenskaper)
☐	☐	Annat (beskriv):
KROPPSLIGA TVÅNGSTANKAR		
☐	☐	Överdriven oro för sjukdom (ex oro att ha cancer, hjärtsjukdom, AIDS trots försäkrar från läkare att så inte är fallet, oro att kräkas/bli illamående)*
☐	☐	Överdriven oro för någon del av kroppen eller någonting i utseendet* (ex ansiktet, öron, näsa, ögon eller annan kroppsdel är avskyvärt fula (dysmorfofobi)
☐	☐	Annat (beskriv):
RELIGIÖSA TVÅNGSTANKAR (SKRUPULOSITET).		
☐	☐	Överdriven oro eller ängslan över att göra fel mot något religiöst fenomen (ex Gud eller Satan), ha hädiska tankar, säga hädiska saker eller oro att straffas för detta.
☐	☐	Överdriven oro om rätt och orätt och moral (ex att alltid göra rätt, ha ljugit eller ha lurat någon)
☐	☐	Annat (beskriv):

Nu	Tidigare	TVÅNGSTANKAR OM SYMMETRI OCH ORDNING
----	----------	--------------------------------------

☐	☐	Behov av symmetri och exakthet
--------------------------	--------------------------	--------------------------------

☐	☐	Ordning och rangordning
--------------------------	--------------------------	-------------------------

☐	☐	Annat (beskriv):
--------------------------	--------------------------	------------------

ÖVRIGA TVÅNGSTANKAR

☐	☐	Behov av att veta eller komma ihåg
--------------------------	--------------------------	------------------------------------

☐	☐	Rädd för att säga vissa saker/vissa ord
--------------------------	--------------------------	---

☐	☐	Rädd för att inte säga precis det rätta
--------------------------	--------------------------	---

☐	☐	Påträngande ljud, ord, musik, sånger eller siffror som man hör och inte kan bli kvitt
--------------------------	--------------------------	---

☐	☐	Påträngande (icke våldsamma) föreställningar
--------------------------	--------------------------	--

☐	☐	Annat (beskriv):
--------------------------	--------------------------	------------------

SYMPTOMLISTA FÖR TVÅNGSTANKAR

Beskriv och rangordna efter svårighetsgrad där #1 är den svåraste, #2 den näst svåraste etc.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

FRÅGOR OM TVÅNGSTANKAR (PUNKT 1-5)

"JAG TÄNKER NU FRÅGA DIG OM DE TANKAR SOM DU INTE KAN SLUTA ATT TÄNKA PÅ"

Gå igenom tvångstankarna i symtomlistan och hänvisa till dem när du ställer frågorna.

1a. TID MAN ÄR UPPTAGEN MED TVÅNGSTANKARNA

- Hur mycket tid går åt till att tänka sådana tankar en vanlig (genomsnittlig) dag?

När tvångstankarna förekommer som korta episoder av påträngande tankar som kommer och går kan det vara omöjligt att bedöma den tid det tar i form av totalt antal timmar. Försök i så fall att bedöma tiden genom att ta reda på hur ofta episoderna förekommer. Tänk både på antalet gånger dessa tankar kommer och på hur många timmar per dag som påverkas.

- Hur ofta kommer tankarna?

Uteslut grubbel och sådant man är upptagen med, som i motsats till tvångstankar, är jag-syntona och rationella men överdrivna.

0 - Ingen tid

1 – Lite Mindre än 1 timme/dag eller någon enstaka påträngande tvångstanke.

2 – Måttligt 1 - 3 timmar/dag eller ofta förekommande påträngande tvångstankar.

3 – Allvarlig Mer än 3 och upp till 8 timmar/dag eller mycket ofta förekommande påträngande tvångstankar.

4 – Extrem Mer än 8 timmar/dag eller i det närmaste konstanta påträngande tvångstankar.

1b TVÅNGSTANKEFRIA INTERVALL (inkluderas ej i totalpoängen)

- Hur många timmar varje dag, i genomsnitt, är den längsta tid du inte störs av tvångstankar?

Förankra tidsramarna i vardagliga händelser som skollunchen, raster etc. Fråga också om eventuella skillnader mellan helger och skoldagar.

0 - Inga

1 - Lindrigt Långt symtomfritt intervall, fler än 8 sammanhängande timmar/dag är symtomfria.

2 - Måttligt Medellångt symtomfritt intervall mer än 3 och upp till 8 sammanhängande timmar/dag är symtomfria.

3 - Allvarligt Korta symtomfria intervall från 1 till 3 sammanhängande timmar/dag är symtomfria.

4 - Extremt Mindre än 1 sammanhängande timme/dag är symtomfri.

2. TVÅNGSTANKARNAS HINDRANDE INVERKAN

- Hur mycket kommer tvångstankarna i vägen för skolarbetet eller hur du trivs hemma i familjen eller med dig själv, eller hur du trivs med att göra saker med kompisarna?
- Finns det något som du inte kan göra på grund av tvångstankarna?

Om inte skolgång är aktuell för tillfället, försök att fastställa hur mycket funktionsförmågan skulle påverkas om patienten hade regelbunden skolgång.

0 – Ingen

1 – Liten Tvångstankarna har en viss hindrande effekt i sociala sammanhang eller i skolarbetet, men den sammantagna prestationen är ej nedsatt. Minimal/liten förändring i skol- eller social funktionsförmåga, eller i att fungera hemma.

2 – Måttlig Definitivt hindrande i sociala sammanhang eller i skolarbetet men livssituationen kan fortfarande hanteras. Svårare att göra saker, de tar längre tid (betyg/skolomdömen försämrats, färre vänner, värre problem i hemmet än tidigare) men kan ändå fortfarande fungera.

3 – Allvarlig Orsakar betydande hinder i sociala sammanhang eller i skolarbetet (avsevärda skolproblem som större frånvaro, riskerar knappt godkänt eller att inte klara årskursen, ökande social isolering och störd hemsituation).

4 – Extremt Total oförmåga/handikappad (klarar inte skolarbetet alls, eller går inte alls i skolan, har inga sociala kontakter, familjen i kaos).

3. PLÅGA ORSAKAD AV TVÅNGSTANKAR

- Hur besvärad eller upprörd gör tvångstankarna dig?

Skatta enbart ångest/frustration som verkar utlösas av tvångstankarna inte ångest förknippad med andra tillstånd som generaliserad ångest, social fobi eller dylikt.

0 – Ingen

1 – Lindrig Sällan och inte speciellt störande/plågsamt.

2 - Måttlig Ofta och störande men fortfarande hanterbart (blir upprörd men tappar inte kontrollen).

3 - Allvarlig Mycket ofta och mycket störande (blir mycket upprörd, kan tappa kontrollen ibland, får utbrott eller "stänger av").

4 - Extremt Nästintill konstant och invalidiserande plåga/frustration (total förlust av kontroll, kan bli våldsam, aggressiv eller oemottaglig för omvärlden).

4. ANSTRÄNGNINGAR ATT STÅ EMOT TVÅNGSTANKAR

- Hur mycket försöker du stå emot tvångstankarna d v s ignorera/strunta i dem?

Skatta enbart ansträngningen att motstå, inte om han/hon lyckas. Patientens motstånd mot tvångstankarna kan, men behöver inte, korrelera till förmågan att stå ut med dem. Notera att denna fråga inte direkt mäter de påträngande tvångstankarnas svårighetsgrad utan snarare en manifestation av hälsa, d v s patientens ansträngningar att stå ut med tvångstankarna utan undvikande eller tvångshandlingar. Detta innebär att ju mer patienten försöker stå emot ju mindre störd är denna aspekt av funktionsförmågan. Om tvångstankarna är mycket begränsade i omfattning känner patienten kanske inte något behov att motstå dem, i så fall skattas motståndet till 0.

0 - Ingen	Anstränger sig alltid att stå emot, eller så är symtomen så lindriga att något behov av att aktivt motstå dem inte finns.
1 - Lite	Försöker att stå emot tankar/bilder för det mesta.
2 - Måttligt	Gör viss ansträngning att stå emot (känner igen tvångstankar och försöker stå emot tankarna).
3 - Allvarligt	Ger upp inför alla tvångstankar utan försök att stå ut med dem men gör så med viss motvilja (känner igen symtomen som OCD-relaterade men ger ändå efter genast eller nästan genast).
4 - Extrem	Ger villigt och fullständigt upp inför alla tvångstankar (ger genast efter för tvångstankar).

5. FÖRMÅGA ATT BESEGRA TVÅNGSTANKAR (Andel tvångstankar man står emot)

- När du försöker att stå emot tankarna utan att göra ritualen, lyckas du?
- Hur mycket bestämmer du när tankarna kommer? När du försöker stå ut med dina tvångstankar, lyckas du?

I motsats till föregående fråga om motstånd, är patientens förmåga att stå ut med tvångstankar närmare relaterad till de påträngande tvångstankarnas svårighetsgrad.

0 - Fullständig kontroll.	
1 - God kontroll	Lyckas vanligtvis stå ut med tvångstankarna utan att göra aktiv handling.
2 - Måttlig kontroll	Lyckas ibland stå ut med tvångstankarna.
3 - Dålig kontroll	Lyckas sällan stå ut med tvångstankarna, endast med stor svårighet.
4 - Ingen kontroll	Tvångstankarna upplevs som helt omöjliga att stå ut med. Det finns sällan möjlighet att ens tillfälligtvis stå ut med dem.

CY-BOCS-LISTA FÖR TVÅNGSHANDLINGAR

Nu	Tidigare	TVÄTT/RENGÖRINGSHANDLINGAR
☐	☐	Överdriven eller ritualiserad handtvätt (ex tvättar sig mycket länge eller börjar om då avbruten).
☐	☐	Överdriven eller ritualiserad duschning, badning, tandborstning, kamning/sminkning eller toalettrutin som att torka sig överdrivet eller att ta en viss mängd toalettpapper el dyl.
☐	☐	Överdriven rengöring av olika artiklar såsom kläder, handdukar, kranar, golv, tvålen eller andra föremål.
☐	☐	Andra åtgärder för att motverka eller förhindra kontakt med smuts/smittämnen (ex använder handduk, fot eller ärmen/armbågen för att spola toaletten eller öppna dörren, ber familjemedlemmar ta bort smutstvätt eller sopor).
☐	☐	Annat (beskriv):
KONTROLLERINGSTVÅNG		
☐	☐	Kontroll av lås, leksaker, skolböcker, skolartiklar (som pennor, suddgummin) etc.
☐	☐	Kontroll som handlar om att tvätta sig, klä på sig eller klä av sig.
☐	☐	Kontroll att man inte skadat eller kommer att skada andra (ex kontrollerar att ingen skadats, ringer för att försäkra sig om att allt är okej).
☐	☐	Kontroll att man inte skadat eller kommer att skada sig själv (ex tittat efter skador eller blod/blödningar efter att ha handskats med vassa eller bräckliga/sönderslagna föremål, ber om försäkringar att allt är okej).
☐	☐	Kontroll att inget förskräckligt hänt/skall hända (ex. letar i tidning eller på TV efter nyheter om katastrofer).
☐	☐	Kontroll att man inte gjort fel (ex. när man läser, gör enkla beräkningar/ matteläxor, gör läxor).
☐	☐	Kontroll anknuten till somatiska tvångstankar (ex söker försäkra sig om att man inte drabbats av sjukdom, mäter puls, blodtryck eller temperatur, kontrollerar om man luktar eller om något i utseendet ser fult ut).
☐	☐	Annat (beskriv):
UPPREPNINGSRITUALER		
☐	☐	Omläsning, radera eller skriva om igen (ex tar överdrivet lång tid att läsa några sidor eller läsa några meningar på grund av oro att inte förstå eller behov av att bokstäverna ska vara perfekta).
☐	☐	Behov att upprepa vardagliga handlingar, (ex gå in eller ut genom dörren, upp och ner från stolen, slå av och på apparater).
☐	☐	Annat. (beskriv):

Nu	Tidigare	RÄKNETVÅNG
☐	☐	Föremål, vissa siffror, ord etc (ex räkna föremål som tak- eller golvplattor, böcker i bokhylla, räkna egna handlingar som antal steg eller ord man sagt).
☐	☐	Annat (beskriv):
IORDNINGSTÄLLANDE/ARRANGERINGSTVÅNG		
☐	☐	Arrangera/ordna saker på ett visst sätt (t ex tillbringa för lång tid med att rätta till papper och pennor på skrivbordet eller böcker i en bokhylla; blir upprörd om ordningen rubbas).
☐	☐	Symmetri/ strävar efter att få saker jämna (ex. ställa i ordning saker eller sig själv så att två eller fler sidor blir "jämna" eller symmetriska)
☐	☐	Annat (beskriv):
TVÅNG ATT SPARA/SAMLA		
☐	☐	Svårighet att kasta bort saker: sparar på pappersbitar, snören, gamla tidningar, anteckningar, gamla burkar och flaskor, pappershanddukar, omslagspapper. Plockar upp värdelösa föremål.
☐	☐	Annat (beskriv):
ÖVERDRIVNA MAGISKA LEKAR/SKROCKFULLHET		
☐	☐	Beteenden som att hoppa över vissa punkter på golvet, beröra föremål/sig själv ett visst antal gånger för att inte något dåligt skall hända.
☐	☐	Annat (beskriv):
RITUALER SOM INVOLVERAR ANDRA PERSONER		
☐	☐	Behovet att dra in en annan person (vanligtvis förälder) i ritualer (ex be föräldern att upprepade gånger svara på samma fråga eller på ett visst sätt, begära att föräldern bara använder vissa husgeråd vid matlagning). *
☐	☐	Lugnande försäkringar
☐	☐	Förälder medverkar i eller utför barnets kontrolltvång
☐	☐	Annat (beskriv):

Nu	Tidigare	MENTALA RITUALER
☐	☐	Ber ofta en bön (för att något ska hända eller något inte ska hända).
☐	☐	Försöker att neutralisera tankar genom att upprepa fraser eller ramsor om och om igen i tanken.
☐	☐	Att om och om igen i tankarna gå igenom något som man gjort, sagt eller tänkt (ältande).
☐	☐	Annat (beskriv):

ÖVRIGA TVÅNGSHANDLINGAR

☐	☐	Behov av att berätta, fråga, bekänna.
☐	☐	Åtgärder (inte kontrollerande eller magiska handlingar) att förhindra: att själv skadas _____; att andra skadas _____; hemska följder _____;
☐	☐	Ritualiserat ätbeteende
☐	☐	Överdrivet behov av att göra listor.
☐	☐	Behov av att beröra, knacka och gnida.
☐	☐	Behov av att göra saker och ting (t ex beröra eller arrangera) tills det känns precis rätt.
☐	☐	Ritualer som gäller att blinka eller stirra.
☐	☐	Dra ut hårstrån (Trichotillomani). *
☐	☐	Annat självdestruktivt eller självstympande beteende.
☐	☐	Annat. (beskriv):

SYMPTOMLISTA FÖR TVÅNGSHANDLINGAR

Beskriv och rangordna efter svårighetsgrad där #1 är den svåraste, #2 den näst svåraste etc.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

FRÅGOR OM TVÅNGSHANDLINGAR PUNKT 6 - 10

"JAG SKALL NU FRÅGA DIG OM DE SAKER DU INTE KAN LÅTA BLI ATT GÖRA."

Namnge symtomen som uppräknades tidigare och hänvisa till dem medan du ställer frågorna 6 - 10.

6a. TIDSÅTGÅNG FÖR TVÅNGSHANDLINGAR

När du frågar nedan bör du särskilt fokusera på tidpunkter när tvångshandlingarna kanske är som värst d.v.s. hemma kontra skolan. I de flesta fall kan tvångshandlingarna observeras (t ex handtvättning), men en del tvångshandlingar är dolda (t ex tyst kontroll eller räknetsvång).

Fråga:

- Hur lång tid tar det att göra tvångshandlingarna?
- Hur mycket längre tid tror du att det tar för dig att göra det du brukar göra pga. tvångshandlingarna om du jämför dig med andra?
- Hur ofta gör du tvångshandlingarna?

0 – Ingen tid.

1 - Lite tid Ägnar mindre än en timma/dag till tvångshandlingar, eller enstaka tvångshandling (Någon enstaka tvångshandling under loppet av några timmar).

2 - Måttlig tid Ägnar mellan 1 - 3 timmar/dag till att utföra tvångshandlingar, eller ofta förekommande tvångshandlingar (2 - 4 gånger/timma).

3 - Mycket tid Ägnar mellan 3 och upp till 8 timmar/dag till att utföra tvångshandlingar, eller mycket ofta återkommande tvångshandlingar (5 - 8 gånger/timma).

4 - Extremt mycket tid Ägnar mer än 8 timmar/dag till att utföra tvångshandlingar eller nästintill konstant utförande av tvångshandlingar (för många att kunna räkna).

6b. TVÅNGSHANDLINGSFRIA INTERVALL (inkluderas ej i totalpoängen)

- Hur länge kan du slippa göra tvångshandlingar?

Om nödvändigt fråga: Vilken är den längsta tid som dina tvångshandlingar är borta?

0 - Inga symtom

1 - Mild Långa symtomfria perioder; mer än 8 sammanhängande timmar/dag är symtomfria.

2 - Måttligt Måttligt långa symtomfria perioder; mellan 3-8 sammanhängande tim/dag är symtomfria.

3 - Allvarligt Kort symtomfritt intervall; mellan 1-3 sammanhängande tim/dag är symtomfria.

4 - Extremt Extremt kort symtomfritt intervall; mindre än en sammanhängande tim/dag är symtomfri.

7. TVÅNGSHANDLINGARNAS HINDRANDE INVERKAN

- Hur mycket hindrar dina tvångshandlingar dig i skolan, vara tillsammans med din familj, eller att göra saker med dina kompisar?
- Är det någonting som du inte gör på grund av tvångshandlingarna?
- Finns det något som du slutat göra på grund av dina tvångshandlingar?

Om patienten inte går i skolan för närvarande, bedöm hur mycket skolprestationerna skulle påverkas om han gick i skolan.

0 - Ingen

1 - Mild Lindrig/mild hindrande effekt sociala sammanhang, i skolan eller i hemmet men den sammantagna prestationen är ej nedsatt. (Lindrig/mild förändring av funktionsförmågan socialt, i skolan och i hemmet).

2 - Måttligt Definitivt hindrande i sociala sammanhang eller i skolan men fortfarande hanterbart (svårare att göra saker, ökande social isolering och störd hemsituation).

3 - Allvarlig Orsakar betydande hinder i sociala sammanhang eller i skolan.

4 - Extremt Helt handikappande (klarar inte skolarbetet eller går inte i skolan, har inga sociala kontakter, familjen i kaos).

8. PLÅGA I SAMBAND MED TVÅNGSHANDLINGAR

- Hur skulle du känna dig om du blev hindrad att utföra dina tvångshandlingar?

Skatta hur plågad patienten skulle bli om tvångshandlingarna plötsligt avbröts utan något stöd från andra. I de flesta, men inte i alla fall, minskar ångslan/frustration när tvångshandlingen utförs (ex 2 i skattningsskalorna).

- Hur upprörd blir du när du utför tvångshandlingarna (tills den känns färdig)?

0 - Ingen

1 - Lindrig Endast något ängslig eller frustrerad om tvångshandlingen förhindras.
Endast lindrig ångslan/frustration då tvångshandlingen utförs.

2 - Måttlig Beskriver att ångslan/frustration skulle öka men fortfarande vara hanterbar om tvångshandlingen hindrades. Blir upprörd men tappar inte kontrollen. Ångslan/frustration ökar men är fortfarande hanterbar då tvångshandlingen utförs.

3 - Allvarlig Kraftigt framträdande och mycket störande ökning av ångslan/frustration om tvångshandlingarna avbryts. Blir mycket upprörd, tappar ibland kontrollen, får utbrott eller stänger av. Framträdande och mycket störande ökning av ångslan/frustration då tvångshandlingen utförs.

4 - Extremt Invalidiserande ångslan/frustration vid varje form av intervention som syftar till att modifiera aktiviteten. Tappar helt kontrollen, blir våldsam, aggressiv eller omotaglig för omvärlden. Invalidiserande ångslan/frustration utvecklas då tvångshandlingar utförs.

9. ANSTRÄNGNINGAR ATT STÅ EMOT TVÅNGSHANDLINGAR

- Hur mycket försöker du kämpa emot tvångshandlingarna?
- Hur mycket försöker du låta bli att göra tvångshandlingarna eller utsätta dig för situationer där du vet att du skulle göra tvångshandlingar?

Skatta endast ansträngningen att motstå tvångshandlingarna, inte om de lyckas eller ej. Motståndet mot tvångshandlingarna behöver inte korrelera med förmågan att behärska dem. Notera att denna punkt inte direkt mäter graden av tvångshandlingar, utan snarare ett uttryck för hälsa, d v s patientens ansträngning att motverka tvångshandlingarna. Detta innebär att ju mer patienten försöker motstå, desto bättre är funktionen vad gäller denna aspekt. Om patienten endast har mycket begränsade tvångshandlingar, kanske han inte känner något behov att motstå dem. I dessa fall skattas motståndet till "0"

0 - Inget	Anstränger sig att alltid motstå, eller symtomen är så lindriga att behov att aktivt motstå dem inte föreligger.
1 - Lindrig	Försöker att stå emot (vänta med ritual/tvångshandling eller inte göra det alls) för det mesta.
2 - Måttlig	Försöker i viss mån att stå emot. Känner impulsen till tvångshandlingar och kan ibland vänta med/stå emot att göra tvångshandlingen.
3 - Allvarlig	Ger upp inför nästan alla tvångshandlingar utan försök att behärska dem, men gör så med viss motvilja. Känner igen symtomen som OCD, men ger efter genast eller nästan genast för den påträngande känslan att göra tvångshandlingen
4 - Extremt	Ger villigt och fullständigt upp inför alla tvångshandlingar. Omedelbart svar i form av tvångshandling.

10. FÖRMÅGA ATT BEHÄRSKA TVÅNGSHANDLINGAR

- Hur stark är känslan att du måste göra tvångshandlingarna?
- Vad händer när du försöker stå emot dem?
- Hur mycket kan du kontrollera tvångshandlingarna?

I motsats till föregående fråga om motstånd, är patientens förmåga till behärskning närmare relaterad till tvångshandlingarnas svårighetsgrad.

0 - Fullständig kontroll	
1 - God kontroll	Känner sig pressad att utföra handlingen, men kan vanligen viljemässigt behärska den.
2 - Måttlig kontroll	Starkt inre tvång att utföra handlingen, som endast kan motstås med svårighet.
3 - Liten kontroll	Mycket starkt inre tvång att utföra handlingen; den måste utföras fullständigt och kan endast med svårighet skjutas upp.
4 - Ingen kontroll	Driften att utföra tvångshandlingar upplevs som övermäktigt och helt oberoende av den egna viljan; är sällan förmögen att ens för en stund uppskjuta dem.

11. INSIKT I TVÅNGSTANKAR OCH TVÅNGSHANDLINGAR

- Tycker du att din oro eller handlingar är förnuftiga? (Paus).
- Vad tror du skulle hända om du inte utförde tvångshandlingarna?
- Är du övertygad om att någonting verkligen skulle hända?

- 0 - Ingen, utmärkt insikt, fullt rationell.
- 1 - Lindrig, god insikt, erkänner absurditeten eller det överdrivna i tankar och handlingar men verkar inte helt övertygad om att det inte är någonting utöver t ex ångslan att oroa sig för (d v s har kvarstående tvivel).
- 2 - Måttlig, ganska god insikt, erkänner motvilligt att tankar eller handlingar är oförnuftiga eller överdrivna men tvekar. Kan ha orealistiska farhågor men ingen bestämd övertygelse.
- 3 - Allvarlig, dålig insikt. Förstår att tankar eller handlingar inte är förnuftiga eller är överdrivna men tvekar. Kan ha vissa orealistiska farhågor men erkänner giltigheten av motbevis (d v s övervärderade idéer förekommer).
- 4 - Extrem, saknar insikt. Vanföreställningar, är helt övertygad om att tankarna och handlingarna är förnuftiga, helt oresonlig beträffande motsägende bevis.

12. UNDVIKANDE BETEENDE

- Har du undvikit att göra något, åka någonstans eller att vara tillsammans med någon p g a dina tvångstankar eller tvångshandlingar?

Om Ja, fråga: Hur mycket undviker du att göra?

- 0 - Ingen.
- 1 - Lindrigt undvikande.
- 2 - Måttligt, visst undvikande beteende är klart närvarande.
- 3 - Allvarligt, mycket undvikande beteende och undvikandet är framträdande.
- 4 - Extremt, mycket uttalat undvikande: patienten gör nästan allt han/hon kan för att undvika att utlösa symtomen.

13. GRAD AV SVÅRIGHETER ATT FATTA BESLUT

- Har du problem med att fatta beslut om småsaker som andra människor inte skulle tveka om t ex: "Vilka kläder skall jag ta på mig idag?", "Vilken sorts glass jag skall köpa?"?

Utelämna svårigheter att fatta beslut som kan gälla grubblerier. Ambivalens som gäller realistiskt svåra beslut skall också uteslutas.

- 0 - Ingen.
- 1 - Lindrig, har vissa problem med att fatta beslut i småsaker.
- 2 - Måttligt, uppger villigt avsevärda problem med att fatta beslut som andra inte skulle bekymra sig om.
- 3 - Allvarligt, oupphörlig bedömning av för- och nackdelar om oväsentligheter.
- 4 - Extremt, är helt oförmögen att fatta beslut.

14. ÖVERDRIVEN KÄNSLA AV ANSVAR

- Känner du dig överdrivet ansvarig för vad du gör och vad det får för effekt på saker och ting?
- Läger du också skulden på dig själv för händelser som du inte kan påverka?

Särskilj detta från normala känslor av ansvar eller känslor av värdelöshet och patologisk skuld. En deprimerad, skuldtyngd person upplever ofta sina handlingar som dåliga eller onda.

- 0 - Ingen.
- 1 - Lindrig, endast nämnd i förbigående under utfrågningen, en något förhöjd känsla av ansvar.
- 2 - Måttligt, idéerna uttrycks spontant, är klart närvarande; patienten upplever en avsevärd känsla av ansvar för händelser utanför hans eller hennes rimliga kontroll.
- 3 - Allvarlig, idéerna är framträdande och genomgripande; är djupt bekymrad över att han eller hon är ansvarig för händelser klart utanför vederbörandes kontroll, överdriver sin skuld och är nästan irrationell.
- 4 - Extrem, en känsla av ansvar som har vanföreställningskaraktär (t ex om en katastrof, ex jordbävning eller översvämning, händer många mil bort anser patienten att det är hans/hennes skuld eftersom han/hon inte utförde sina tvångshandlingar).

15. GENOMGRIPANDE LÅNGSAMHET ELLER OFÖRETAGSAMHET

- Har du svårighet med att börja eller avsluta uppgifter?
- Tar många vardagliga aktiviteter mycket längre tid än de borde?

Särskilj detta från psykomotorisk långsamhet som är sekundär till depression eller sådan ökad tidsåtgång som är specifikt knuten till tvångstankar/tvångshandlingar. Skatta ökad tidsåtgång vid vardagsaktiviteter även när specifika tvångstankar ej kan identifieras.

- 0 - Ingen.
- 1 - Lindrig, tillfälliga svårigheter att börja eller avsluta uppgifter/aktiviteter.
- 2 - Måttlig, vardagsaktiviteter förlängs ofta men uppgifterna genomförs vanligtvis, dock oftast försenade.
- 3 - Allvarlig, genomgripande och avsevärd svårighet att sätta igång och genomföra vardagliga uppgifter, vanligtvis försenade.
- 4 - Extrem, oförmögen att starta eller genomföra vardagliga uppgifter utan hjälp.

16. PATOLOGISKA TVIVEL

- Efter att du har avslutat en aktivitet tvivlar du på att du utfört den på rätt sätt?
- Tvivlar du på att du har gjort den överhuvudtaget?
- När du utför vardagliga aktiviteter kan du märka att du inte litar på dina sinnen, d v s vad du ser, hör eller rör vid?

0 - Ingen.

1 - Lindrig, endast nämnd i förbigående, lätt patologiskt tvivel. Exemplet kan ligga i normalområdet.

2 - Måttligt, tanken uttrycks spontant. Patologiskt tvivel klart närvarande och tydlig i vissa av patientens beteenden; patienten besväras av avsevärt tvivel. Patientens funktion berörs men är fortfarande hanterbar.

3 - Allvarlig, osäkerhet om det man varseblir eller minns är framträdande; patologiskt tvivel stör ofta funktionsförmågan.

4 - Extrem, osäkerhet om det man varseblir är ständigt närvarande, patologiskt tvivel stör nästan alla aktiviteter, handikappande (t ex uttrycker patienten: "Min hjärna litar inte på vad mina ögon ser").